

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים
ב. בגרות לנבחנים אקסטרנליים
מועד הבחינה: חורף תשע"א, 2011
מספר השאלון: 221,022116

היסטוריה

(לימודי חובה – חלק ב)

יחידת לימוד אחת

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעותיים.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.
עליך לענות על ארבע שאלות – שאלה אחת מכל פרק.
מבין השאלות שבחרת לענות עליהן, לפחות שתי שאלות חייבות לכלול קטע מקור.
פרק ראשון	–	(25x1)	–	25 נקודות
פרק שני	–	(25x1)	–	25 נקודות
פרק שלישי	–	(25x1)	–	25 נקודות
פרק רביעי	–	(25x1)	–	25 נקודות
סה"כ	–			100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.
- ד. המלצה לחלוקת זמן: כ-25 דקות לכל שאלה.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טייטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

/המשך מעבר לדף/

בשאלון זה ארבעה פרקים. עליך לענות על שאלה אחת מכל פרק, מביניהן לפחות שתי שאלות הכוללות קטע מקור.

**נושא א – טוטליטריות, נאציזם, אנטישמיות,
מלחמת העולם השנייה והשואה**

פרק ראשון (25 נקודות)

ענה על אחת מהשאלות 1-3 (25 נקודות).

שים לב: אם בחרת בפרק זה בשאלה שיש בה קטע מקור, אין להשיב עליה באמצעות העתקת משפטים מן הקטע.

1. קטע מקור – האידאולוגיה הנאצית ויישומה

א. הקאנצלר [היטלר] חתר לבטל את הגורמים שהביאו לחולשת גרמניה. הוא הציב לעצמו מטרה להקים קיסרות המשתרעת מן האוקיינוס האטלנטי עד הרי אורל. גזע האדונים הטהורים שלו, הקם לתפוס את המקום המגיע לו, יילחם על הקיסרות הזאת ויזכה בה. אם יקומו נגדו ארצות אחרות, הוא ימחץ אותן. אם יש עמים שמקומם מנוגד לתכניותיו, הוא יושיב אותם במקומות אחרים. אם אין הגזעים תואמים את הדימוי שלו, הוא ינפה, ישביח, יחסל, עד שתתאים המציאות לתפיסתו.
(מעובד על פי "פסט, היטלר: דיוקנו של לא־איש, כתר, 1986, כרך ראשון, עמ' 395)

הסבר שניים מעקרונות האידאולוגיה הנאצית הבאים לידי ביטוי בקטע.
הדגם כיצד קידם היטלר את המימוש של אחד מעקרונות אלה במדיניותו.
(13 נקודות)

ב. הצג את התוכן של הסכם ריבנטרופ-מולוטוב (1939), והסבר מה רצה היטלר להשיג באמצעות הסכם זה.
(12 נקודות)

/המשך בעמוד 3/

2. המשטר הטוטליטרי

למשטר טוטליטרי יש כמה מאפיינים. לפניך שלושה מהם:

— אידאולוגיה רשמית אחת.

— מפלגה אחת.

— פולחן אישיות של המנהיג.

בחר בשניים ממאפיינים אלה.

א. הצג את שני המאפיינים שבחרת, והסבר במה מסייע כל אחד מהם לביסוס

המשטר הטוטליטרי. (15 נקודות)

ב. הדגם כיצד כל אחד משני המאפיינים שבחרת בא לידי ביטוי במשטר בברית-המועצות

או במשטר הפשיסטי באיטליה. (10 נקודות)

3. ראשית המלחמה, הקרב על בריטניה

א. ציין את ההישגים של גרמניה בחזית מערב אירופה מפרוץ המלחמה עד

תחילת המערכה על בריטניה, והסבר את הגורמים שסייעו לה להגיע להישגים אלה.

(13 נקודות)

ב. הצג את עיקרי המערכה על בריטניה (יולי 1940 - מרץ 1941), והסבר את הגורמים

שסייעו לבריטניה לעמוד בפני המתקפה של גרמניה. (12 נקודות)

פרק שני (25 נקודות)

ענה על אחת מהשאלות 4-6 (25 נקודות).

שים לב: אם בחרת בפרק זה בשאלה שיש בה קטע מקור, **אין** להשיב עליה באמצעות העתקת משפטים מן הקטע.

4. קטע מקור – לחימה ביער ובמחנות ההשמדה

א. לפניך קטע מתוך ראיון עם יוסף חרמץ, מפקד מחלקת פרטיזנים ביערות ליטא.

כפרטיזנים החיים ביערות ניצבו בפנינו שני אתגרים: האחד, לתקוף את הגרמנים בעמדות שונות, בדרכים ועוד. האתגר השני, קשה לא פחות, היה לדאוג באופן סדיר לאספקה עבור הלוחמים. לשם כך היה צורך במשלחות לוחמים שיצאו בקביעות אל כפרי האזור להשיג אוכל. הייתה זו משימה מסוכנת שאי־אפשר היה להימנע ממנה, ושעם הזמן הפכה לקשה יותר ויותר. המתקפות נגד הגרמנים התבצעו בלילה.

רובנו היינו עירוניים, כך שגם החיים בחיק הטבע היו זרים לנו וההסתגלות לכך לא הייתה קלה.

(מעובד על פי ראיון עם י" חרמץ, מתוך האתר: ארגון הפרטיזנים ואורט ישראל

(www.antinaziresistance.org)

הצג את מאפייני הלחימה ואת הקשיים של הפרטיזנים על פי הקטע.

הסבר על פי מה שלמדת, **שני** קשיים ייחודיים שהיו ליהודים שרצו לקחת חלק

בלחימה של הפרטיזנים בנאצים. (15 נקודות)

ב. הסבר את המטרות ואת הקשיים של המורדים במחנות ההשמדה. (10 נקודות)

5. תוניסיה בימי הכיבוש הנאצי

- א. הסבר את הגורמים שהשפיעו על מדיניות הנאצים כלפי היהודים בתוניסיה בתקופת הכיבוש (נובמבר 1942 עד מאי 1943).
- הצג את הצעדים שנקטו הנאצים נגד היהודים בתוניסיה בתקופה זו. (15 נקודות)
- ב. הסבר שני טיעונים התומכים בעמדה שקורות יהודי תוניסיה הם חלק מהשואה, וטיעון אחד המתנגד לעמדה זו. (10 נקודות)

6. יחס האוכלוסייה בארצות הכיבוש אל היהודים, ועמדת היישוב היהודי בארץ בזמן השואה

- א. ציין שלושה דפוסי התייחסות של האוכלוסייה המקומית אל יהודים בארצות הכיבוש הנאצי בתקופת השואה.
- הסבר את המניע שהשפיע על כל אחד מדפוסי התייחסות שציינת. (13 נקודות)
- ב. הסבר את הקשיים שהיו ליישוב היהודי בארץ לסייע ליהודי אירופה בתקופת השואה. הצג ניסיון אחד של עזרה. (12 נקודות)

/המשך בעמוד 6/

נושא ב – בונים את מדינת ישראל במזרח התיכון

פרק שלישי (25 נקודות)

ענה על אחת מהשאלות 7-9 (25 נקודות).

שים לב: אם בחרת בפרק זה בשאלה שיש בה קטע מקור, **אין** להשיב עליה באמצעות העתקת משפטים מן הקטע.

7. קטע מקור – הוויכוח על מועד ההכרזה על הקמת המדינה

א. לפניך טיעונים שהעלה משה שרת לפני מזכיר המדינה של ארצות-הברית בתגובה על הצעתה לדחות את מועד ההכרזה על הקמת המדינה.

אנחנו עומדים על סף הגשמת התקווה של מאות על מאות שנים. זוהי הזדמנות בלתי חוזרת. ניתן את הדין בפני ההיסטוריה היהודית אם נסכים לדחייה כלשהי בלי שיהא לנו ביטחון כי הדבר קום יקום לאחר הדחייה. קצב הפינוי של שלטון המנדט בארץ – הן משטחי שליטה והן מתחומי אחריות אחרים של הבריטים – הולך וגובר. אם נסכים לדחייה, יתבטלו כל ההכנות שעשינו לקבלת השליטה לידנו. כל מנהיגות שתנסה לשבור את התנופה ותסכים לדחייה – תסולק. אנו נדרשים להסכים לדבר שאין לו זכר בהחלטת עצרת האו"ם. פירושו של דבר, אנו מתבקשים לנתק את עצמנו מאותה החלטה. לגבי העלייה [וההתיישבות], אנו נואלים לקבל את המשך המגבלות הקיימות. גם החקיקה לא תהיה ברשותנו.

(מעובד על פי מ' שרת, **בשער האומות: 1946-1949**, עם עובד, 1966, עמ' 227-228)

הסבר על פי הקטע את **כל** הטענות של משה שרת **נגד** ההצעה לדחות את מועד הכרזת העצמאות של מדינת ישראל. (15 נקודות)

ב. הסבר את הטענות **בעד** ההצעה לדחות את מועד הכרזת העצמאות של מדינת ישראל. (10 נקודות)

8. עמדת ארצות-הברית ועמדת בריטניה בשאלת היהודים העקורים

א. הסבר מה גרם למעורבות של הממשל בארצות-הברית בשאלת היהודים העקורים באירופה.

הצג **שתי** דוגמאות הממחישות מעורבות זאת. (12 נקודות)

ב. הצג את עמדת בריטניה בנוגע לשאלת העקורים היהודים באירופה, והסבר מה השפיע על עמדה זו. (13 נקודות)

9. המאבק של היישוב במנדט הבריטי (1945-1947)

א. מדוע הזקמה "תנועת המרי העברי", ומדוע היא פורקה? (10 נקודות)

ב. הסבר את המטרות של מפעל ההעפלה בשנים 1945-1947. הדגם את החשיבות של מפעל זה כפי שהיא באה לידי ביטוי בפרשת אקסודוס. (15 נקודות)

/המשך בעמוד 7/

פרק רביעי (25 נקודות)

ענה על אחת מהשאלות 10-12 (25 נקודות).

שים לב: אם בחרת בפרק זה בשאלה שיש בה קטע מקור, אין להשיב עליה באמצעות העתקת משפטים מן הקטע.

10. קטע מקור – מלחמת ששת הימים

- א.** הסבר את המניעים של נאצר להוביל למלחמה נגד ישראל.
הצג שלושה צעדים שנקט ואשר זירזו את פרוץ המלחמה ביוני 1967. (12 נקודות)
- ב.** מדבריו של אי רובינשטיין על ההשפעות והתוצאות של מלחמת ששת הימים:
הניצחון המדהים בעוצמתו הביא לתוצאות רבות. הפחד נגזר; האיום הוסר; החרדה פינתה מקום לביטחון מוגזם. ישראל ראתה עצמה כמעצמה שלא ניתן להביסה, והערבים לא יעזו עוד לצאת נגדה למלחמה.
באותם ימים הסביר יצחק רבין כי קווי ההגנה על גדות סואץ שינו את המצב האסטרטגי.
'כוחה הצבאי של ישראל יספיק לה למנוע מהצד שכנגד צעד צבאי כלשהו'.
(מעובד על פי אי רובינשטיין, מהרצל עד רבין והלאה: מאה שנות ציונות, שוקן, 1997, עמ' 119)

הסבר את ההשפעות של תוצאות מלחמת ששת הימים על ישראל, על פי הקטע.
הצג שתי השפעות נוספות של תוצאות המלחמה על מדינת ישראל. (13 נקודות)

11. מלחמת יום הכיפורים

- א.** הסבר שתי סיבות לכך שישאל הופתעה עם פרוץ מלחמת יום הכיפורים.
במה באה לידי ביטוי הפתעה זו בשלב הראשון של המלחמה?
(15 נקודות)
- ב.** הסבר את ההשפעות של מלחמת יום הכיפורים בשלושה תחומים:
(השפעה אחת בכל תחום):
— החברה בישראל
— יחסי ישראל-ארצות-הברית
— יחסי ישראל-מצרים
(10 נקודות)

12. עלייה וקליטה בשנות ה-50 וה-60 ועיצוב החברה

- א.** הסבר את הסיבות לעלייה לישראל בשנות ה-50 וה-60.
הצג את דרכי ארגון העלייה ומאפייניה. הבא דוגמה מאחד ממבצעי העלייה בשנים אלה.
(12 נקודות)
- ב.** תאר את אירועי ואדי סאליב (1959), והסבר את ההשפעה של אירועים אלה על החברה בישראל. (13 נקודות)

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך